

UKRAINIAN LABOR NEWS

PRINTED AND PUBLISHED WEEKLY BY THE WORKERS AND FARMERS PUBLISHING ASSOCIATION, LIMITED, A JOINT STOCK COMPANY, INCORPORATED UNDER THE LAWS OF MANITOBA, AT ITS HEAD OFFICE AND PLACE OF BUSINESS, AT THE CORNER OF PRITCHARD AVENUE AND MCGREGOR STREET IN THE CITY OF WINNIPEG, MANITOBA.

Subscription per year \$4.00

Telephone: 51 465

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

газета для робочого людю — виходить три рази на тиждень.
у вівторок, четвер і суботу.

Видав. Робітничо-Фармерське Видавництво Товариство, закорпоророване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Українським Робітничим Домі, на розі вулиць Пritchard і McGregor, у Вінніпегу, Ман.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

НАШІ СЬОГОРІЧНІ З'ІЗДИ.

II.

ДЕВЯТИЙ З'ІЗД ТОВ. УКР. РОБ.-ФАРМ. ДІМ.

Девятий з'їзд Товариства Український Робітничо-Фармерський Дім, що відбувався від ранку 23-го січня аж до першої години по полудні 26-го січня в великій залі Українського Робітничого Дому у Вінніпегу, був найвизначнішим з усіх до-теперішніх з'їздів цієї нашої ділової робітничо-фармерської культурно-освітньої організації в Канаді. Участь в ньому взяло 153 робітничих та фармерських делегатів і делегаток з 83 мі-сцевостей різних провінцій Канади, від Монреалю аж до Вен-куверу.

Про розвиток і теперішній стан ТУРФДіму свідчать найви-мовніші подані у з'їздових звітах наступні цифри: організова-но в 1927 р. нових загальних відділів 12; всіх загальних відді-лів (не зараховуючи сюди відділів Жіночої Секції та Секції Молоді) було наприкінці 1927 р. 81; відділів Жіночої Секції було 45; відділів Секції Молоді було 41; товариств об'єднаних з ТУРФДімом було 6; разом всіх відділів і товариств 173, а в них членів і членкинь у цілому ТУРФДіму 5,536. Драматично-спі-вацьких гуртків при відділах ТУРФДіму існує 59; мандолінових і інших оркестрів 56; діточих шкіл 41, а в них вчиться дітей 1,980.

ТУРФДім має 56 будинків по всій Канаді і 4 площі, за-куплені під будову нових будинків. Загальне його майно (пра-хуючи тільки затрачені кошти) оцінено на цьому з'їзді на \$620,237.61; загального доходу на 1928 р. залишається \$140,945.96. Отже чистого майна має ТУРФДім на вартість \$479,291.65.

Другою такою на всю країну поширеною українською культур-но-освітньою організацією в Канаді немає. Крім самих таких ро-бітників і фармерів, ніхто інший серед нашої іміграції в Канаді їхньої організацією та культурно-освітнім розвитком не заці-кавлений. Та це не лихо, бо самі ми збудували собі свою вели-ку культурно-освітню організацію і дякуємо нашим власним старанням вона росте, міцніє і виконує велику корисну працю.

ДОСЯГНЕННЯ В КУЛЬТУРНО-ОСВІТНІЙ ПРАЦІ.

Поруч зі значним організаційним зростом ТУРФДіму в ми-нулому році, девятий з'їзд відзначив теж чималі досягнення в його культурно-освітній праці.

На полі боротьби з неграмотністю жвавіше йшла робота місцевих курсів для неграмотних. Звіти делегатів з місць ви-явили, що відділи ТУРФДіму майже одиниці провадять навчан-ня неграмотних українських робітників та фармерів і в минуло-му році в цьому напрямі виконано в багатьох місцевостях чи-мало корисної праці.

Працювало теж більше місцевих освітніх курсів для до-рослих. Не всі вони провадилися з однаковим успіхом. По-декуди перевантажувало їх багатомо предметами, що було не під силу ні місцевим керівникам, ні самим учасникам, а в інших місцевостях зводилися вони до спільного читання деяких кни-жок. Але у всякому разі, де були зроблені старання хоч які, то там із них і користь була.

Значно краще працювали вже в минулому році діточі шко-ли ТУРФДіму, особливо там, де вчили вчителі, що скінчили Вищий Освітній Курс. Власне, праця тих вчителів більш як виправдала заснування Вищого Освітнього Курсу і покладені на них надії.

Драматично-співацькі гуртки працювали в минулому році теж далеко справніше і краще. Де-далі все більше цеає у нас ці сцени хатнур і безмісцеві вистави, а натовісь завоюю-ють ї цікаві для робітників і фармерів своїм змістом драматичні твори, здебільша з життя їхньої власної класи. Концерти стали цікавіші і більш художні, як в минулому.

Великий поступ зробили мандолінові оркестри і дитячі хо-ри. У цій діяльності ТУРФДіму теж виявився вплив вчителів, що вийшли з Вищого Освітнього Курсу. Зокрема треба від-значити великий поступ і-шої мандолінової оркестри (дівочої) у Вінніпегу, що минулого літа з великим успіхом зробила ко-нцертну об'їзду по східній Канаді. Про цю нашу оркестру можна сміливо сказати, що вона є одинокою і найкращою то-го рода мандоліновою хором-оркестрою в Канаді.

Величезну працю в минулому році виконала ціла органі-зація ТУРФДіму для підтримання нашої робітничо-фармерської преси, для побудовання великого будинку ТУРФДіму в Торонто (не кажучи вже нічого про побудовання нових будинків ТУРФ-Діму в деяких місцевостях місцевими силами й засобами), для допомоги жертвам повені на Західній Україні і т. д.

Звичайно, у всій цій праці були менші й більші недатки. З'їзд ці недатки так само уважно розглядав, як і досягнення. Тільки таким способом і можна накреслити певні плани праці на майбутнє.

ВАЖЛИВІШІ УХВАЛИ З'ІЗДУ.

З ухвал з'їзду ТУРФДіму, що відносяться до організаційної праці у майбутньому році, цікаво згадати хоч декі. Девятий з'їзд підкреслює необхідність кращої централізації в ТУРФДіму; вирішив надати творити окремі комітети, як місцеві при за-рядах відділів, так центральні при ЦВ.К., для ведення праці в окремих ділянках діяльності ТУРФДіму; провадити кампанію за збільшенням числа членкинь Жіночої Секції від 8. березня до 8. квітня, а загальною кампанією, для приєднання нового член-ства до ТУРФДіму, в осіні; дисциплінувати бездіяльних і мало-діяльних членів та членкинь; розвивати спорт і гімнастику, особливо для молоді; втгати молодь більше у культурно-освітню працю; організувати її підтримати, де тільки можливо й порадою, кооперативу; творити такі комітети, як освітні то-що, спільно з відділами Робітничого Запозового Товариства; підтримати Канадський Робітничу Оборону Лігу, вступаючи до нєї з поодиноким, або-ж цілою організацією і т. д. Щоб допомагати імігрантам, вирішено встановити у Вінніпегу ін-

формаційне Бюро, а в деяких інших містах допоміжні пункти.

Відносно освітньої праці, вирішено підтримати, а якщо бу-де необхідно, то й продовжити Вищий Освітній Курс; поробити старання задля охоплення діточими школами ТУРФДіму більше української робітничої та фармерської дітвори; дбати про ви-ховання дітей в школах ТУРФДіму в тому напрямі, щоб вони були теж найбільш розвиненими, передовими учнями в публич-них школах; вислати шкільного інспектора для перевірення навчання і загального положення діточих шкіл ТУРФДіму; втри-мувати переїздного вчителя; що міг-би вчити діточі школи, по кілька місяців кожну, в таких місцевостях, які не можуть удержати постійного вчителя; подбати про впорядкування, пі-сля одностайного плану, всіх відділових бібліотек; влаштувати "свято книжки"; заснувати в порозумінню з Роб. Фарм. Видав-ничим Товариством книгарні — центральну у Вінніпегу, а відді-ли в Едмонтоні та Торонто; влаштовувати місцеві освітні кур-си з меншим числом предметів, але з основнішим вивченням тих, що будуть встановлені; організувати курси англійської мови, особливо в таких місцевостях, де не вчать англійської мови по вечерам в публичних школах; організувати ударне навчання всіх неграмотних членів та членкинь організації під гаслом "смерть неграмотності до 10-го з'їзду ТУРФДіму"; встановити освітній фонд на допомогу здатним учням, дітям бід-них робітників або фармерів, який має бути зібраний при до-помозі оподаткування відділів ТУРФДіму; утримувати тісніші зв'язки з науковими та культурно-освітніми інституціями на Ра-дянській та Західній Україні.

Діяльність культурно-мистецької праці теж присвячено чи-мало уваги. Вирішено заснувати при ЦВ.К. ТУРФДіму склад музичних творів та театральних підприємств; особливо дору-чено подбати за діточі пєси; по всіх місцевостях, де існують відділи ТУРФДіму, має бути показана фільма "Тарас Шевченко"; всім драматично-співацьким гурткам при відділах ТУРФДіму до-ручено передплачувати журнали "Нове Мистецтво" та "Сла-вський Театр", що виходять на Радянській Україні; мандолінові оркестри, скрізь, де це можливо, мають бути скомітовані, включенням хоч таких доповняючих інструментів, як мандола, мандолиночка та мандобас. Деякі інші ухвали відносяться до праці самих драмспівгуртків.

З'ІЗД ДОРУЧИВ ПІДТРИМУВАТИ НАШУ ПРЕСУ.

Девятий з'їзд ТУРФДіму надіслав "Укр. Роб. Вісти" своїм загальним органом, "Робітничу", органом Жіночої Сек-ції, "Фармерське Життя", органом фармерського членства, а "Світ Молоді", органом Секції Молоді, та вирішив, що кожний член і кожні членкиня має передплачувати один з цих часописів або журналів, залежно від того, до якої частини, або секції хто належить. Для того, щоб перевірити, хто передплачує наші часописи або журнали, збирати загалі передплати і за-галом дбати про поширення нашої преси, вирішено, що при кожному відділі ТУРФДіму має бути назначений пресовий комі-тет з 3-ох осіб, а в його склад мають входити представники відділів — загального, Жіночої Секції і Секції Молоді, де такі існують.

Щоб поліпшити технічні умови в друкарні, вирішено до-ручити Центр. Виконавчому Комітетові поробити старання для закупки ротативної друкарської машини і що буде необхідно для інших уліпшень. ЦВ.К., в порозумінню з Радою Директо-рів Роб.-Фарм. Видавничого Товариства, мають знайти способи, якими можна-б здобути потрібні на це фонди. Всі ці уліпшення мають дати можливість збільшити нашу пресу у майбутньому.

Разом з цим з'їзд висловив свої домагання до нашої преси, у формі рекомендацій: щоб усунути зі сторінок "У.Р.В." ділові й рахункові звіти організацій і покриттявання всяких фондів, а на тому місці поміщувати цікаві статті, новинки, фейлетони то-що; для звітів та покриттявань друкувати час до часу спеці-альний додаток, або-ж видавати додаткових чотири сторінки часопису. Замість оголошень представлень, мітингів, лекцій то-що, з'їзд рекомендує завести організаційну і культурно-мистецьку хроніку; інші-ж оголошення повинні бути платні. Від "У.Р.В." ще вимагається більше статтів про трейд-юніоний і політичний робітничий рух в Канаді, лекше писаних статтів, так-би мовити, "здобудневних", лікарських, поміщувати бібліо-графію і т. д.

Відносно "Фармерського Життя" з'їзд рекомендує вида-ти його наділи на всім сторін, поміщувати в ньому більше го-сподарських порад, особливо перед сезономими роботами, де-що важливіше з ветеринарії і т. д. Є теж домагання, щоб по-міщувати оголошення машинерії, насіння і т. д.

Відносно "Робітничу" з'їзд рекомендує теж залишити по-криттявання, які радить друкувати окремими обійниками, а на-товісь поміщувати більше таких статтів, як про виховання дітей, особливо в достаточному віці, то-що, та встановити сторін-ки для інформації про кукуварство, охорону здоров'я, лі-карські відповіди на питання і т. д. Від "Світу Молоді" вима-гається більше приступного матеріалу для молодших дітей та побільшення відділу гумору-сатири.

З'ІЗД ОДОБРИВ ПРАЦЮ КОМ. ДОП. ЖЕРТВАМ ПОВЕНІ.

На з'їзді вибрано було окрему контрольну комісію, що провірила всі книги, рахунки, покриттявання і т. д. Головного Комітету Допомоги Жертвам Повені на Західній Україні. Ця комісія провірила не тільки рахунки тутешнього Комітету До-помоги Жертвам Повені, але й прислани рахунки й поквіт-вання від Головного Робітничо-Селянського Комітету Допо-моги Жертвам Повені з Львова, і предложила з'їздові резо-люцію, в якій каже, що всі ці рахунки ведено в як найкращому порядку, що зібрані гроші вжито на призначену ціль, то-то на допомогу самим найбільш бідним робітникам і селянам, що потерпіли від повені, що зайві польського консула в Канаді, буцім-то гроші були вжиті на комуністичну пропаганду, є підло-ю й злобною брехнею, що оба комітети, як тутешній, так старокраєвий, працювали чесно й широко, без centa заплати кому небуло, за що їм висловлюється велике признання.

З'їзд одностайно прийняв резолюцію контрольної комісії, та ще й ухвалив відповідну резолюцію-протест проти злодій-ського поведіння польської поліції у Львові і негідного висту-пу польського консула в Канаді.

Одностайно теж ухвалено на з'їзді протест проти безпере-станного угнітання та тероризування робітничо-селянського населення західно-українських земель під Польщею, Румунією і Чехо-Словаччиною.

ІНШІ ВАЖЛИВІШІ РЕЗОЛЮЦІЇ З'ІЗДУ.

Девятий з'їзд ТУРФДіму вислав привітання всім працюючим і селянсько-робітничим культурно-освітнім організаціям та ін-ституціям Рад. України і всього С.Р.С.Р. і Західної України (під Польщею, Румунією і Чехо-Словаччиною). Конференція Жіночої Секції і Секції Молоді з'окрема ще вислала привітан-ня — перша до жінок робітниць та селянок, а друга до робіт-ничо-селянської молоді — Радянської і Західної України.

З'їзд вирішив також підтримати ухвалену конвенцією "Юнайтед Фармерс оф Алберта" резолюцію протесту проти зрівняння зносин канадським урядом з Радянським Союзом і домагання, щоб ці зносини були негайно назад встановлені.

У відношенні до робітничих та фармерських політичних та економічних організацій ТУРФДім підтвердив своє становище з останніх минулих років. Крім цього з'їзд доручив відділам ТУРФДіму передплачувати такі англійські часописи: "Воркер",

"Форрор", "Ю. Еф. Ел." (U.F.A.), які дають можливість зна-йомитися з робітничим та фармерським рухом.

З'їзд підтримав теж домагання фармерських делегатів, щоб домагатися (прямо і через українські відділи організації "Ю-найтед Фармерс"), щоб "Юнайтед Фармерс оф Алберта", "Юнайтед Фармерс оф Канада, Саскчеван Секшин" та півні-ської організації порозумілися й умовилися з Робітничо-Фармер-ським Видавничим Товариством, аби воно відступило ім сторін-ки "Фармерського Життя" для обговорення їхніх справ, бо це є орган українських фармерів в Канаді.

КОНФЕРЕНЦІЯ ЖІНОЧОЇ СЕКЦІЇ ТА СЕКЦІЇ МОЛОДІ.

Перший раз в історії розвитку нашого руху в Канаді вза-галі, а організації ТУРФДіму з'окрема, українські жінки, робіт-ниці та фармерки, і українська робітничо-фармерська молодь мали свої окремі конференції, в яких брали участь делегатки й делегати з різних місцевостей і провінцій. Жінки обговорю-вали свої справи, а молодь свої. Це не була тільки спроба "маленьких з'їздів" жінок та молоді, але незвичайно цікаві, поважні наради, що матимуть далекосяжні наслідки для україн-ського робітничо-фармерського жіноцтва й для української робітничо-фармерської молоді в Канаді.

Багато гостей, що ввєрше прислухалися нарадам з'їзду ТУРФДіму і конференціям його секцій, численним привітанням, що наспіли з усіх кінців Канади, зі Злучених Держав та Європи, пригадалися серйозній праці делегатів і делегаток в комісіях та на нарадах, висловлювали своє велике здивування, бо їм, не зазнайомленим з такими важкими з'їздами, не хотілося ві-рити, що українські робітничі й фармерки могли збудувати таку сильну, таку живу організацію і при її допомозі розвинути таку широку культурно-освітню діяльність.

І нас всіх з'їзд ТУРФДіму переконав у тому, що органі-зовані українські робітничі й фармерки в Канаді роблять швид-кий поступ, а девятий з'їзд відзначив особливо великий крок вперед на нашому шляху до кращого, світлого майбутнього.

ЛІДЕРИ ПАРТІЇ ПРАЦІ Й ІНДІЯ.

Коли англійський уряд вирі-шив призначити комісію для розслідування питання про пе-регляд індійської конституції, дуже можливо, що він пере-бачав, що з боку індійського національного руху будуть протести, але ледви чи чекали лідери англійського робітни-чого руху тієї бурі протесту, що її викликала їхня діяльність відносно цієї комісії.

З часу робітничого уряду 1924 року Партія Праці почала ставитися з усе більшим інте-ресом до справ імперії. Інтерес, виявлений її лідерами такий сильний, що багато з них ста-ли палкішими імперіалістами, ніж самі консерватисти. До-сить лише натякнути на присут-ності кого-небудь з лідерів Партії Праці, що треба-б дати повну незалежність від Англії індійському народові або на-селенню будь-кої іншої колю-ції, щоб знялася ціла буря про-тестів і гарячих міркувань про те, що така незалежність "не-можлива".

Консервативний уряд, базу-ючись на досвіді робітничого уряду і на політичній лінії, що за нею йде робітничий "опози-ція його величності", чудово розумів, що запрошення, звер-нуте до Партії Праці співробіт-ничати з урядом у так званій "реформі індійської констити-ції", буде сприятливо зустріне-то. Справді, його було зустрі-ти сприйнято й Партія Пра-ці піддержала пропозицію уря-ду й призначила кількох із сво-їх членів до комісії, не поду-мавши про той ефект, що йо-го цей вчинок може мати в Індії.

Коли цю пропозицію було висунуто в колах Партії Пра-ці, поперше вона викликала деякий спір з боку тих людей, що колись звалися "лініями", але цей опір Мекдоналд та йо-го прибічники легко подолали і кінець кінець "лінії" припини-ли. Серед цих "ліній" була міс Елан Вількінсон, що недало брала участь у Брю-сельському з'їзді Антимпері-алістичної Ліги. Міс Вількінсон відома, як колишня комуніст-ка, що її, як усякому ренегату-ві, так само легко голосувати й виступати в обороні револю-ції, як і в обороні британської імперії. Тому, коли її несподі-вано спитали в Брюсселі про її позицію та про її діяльність у зв'язку з індійською комісією, вона була дуже незадоволенна, але все-ж почала доводити по-яснення в тім розумінні, що про-ти Партії Праці в даному разі нічого не можна сказати, що в основі дій партії лежить кон-ституція 1919 року, що є виз-начним законом в індійських справах і що через те Партія Праці збрала цілком резонно. Тов. Саклатвалла примушений був "поправити" міс Вількін-сон, чим так зневажив її почу-ття, що вона висловила низку загроз відносно Антимпері-алістичної Ліги.

дійському питанні і наполяга-ли би на тому, щоб члени парла-менту, що належать до їхньої партії, голосували проти не-правильної королівської комі-сії і проти своєї британської політики на Сході. Я боюсь та-кож, що Незалежна Партія Праці постарється стати на перешкоді роботі Джавайла-ла Неру і вийде з англійської секції Антимперіалістичної Лі-ги, скористувавшись яким-не-будь лицерним приводом. Промови Броквей в Індії — звичайне псевдо-соціалістичне лицерство".

Далі підтвердженням лицер-ної ролі Незалежної Партії Праці є відповідь Мекдоналда на протест індійського кон-гресу профсоюзів. Деван Ча-ман Лал звернувся до членів Англійської Партії Праці й ан-глійських профсоюзів через газету "Сондей Воркер", з про-тестом проти імперіалістично-го уряду Мекдоналда. Він за-являв, що рух на користь бой-коту комісії Саймона ("коро-лівська комісія для перегляду індійської конституції") одно-стайний, що такої одностайно-сті в Індії не було з часів вели-кого пасивного опору. Він за-являв далі, що всі класи ін-дійського населення обурені зрадою Партії Праці. Комісія Саймона повинна буде з'явити-ся виразницею імперіалістич-ної дрібної буржуазії. Мекдо-налд і компанія вислали ганеб-ний розділ в історію стосунків двох народів.

Мекдоналд назвав у пресі декларацію Деван Лала нісе-нтіцією і заявив, що ніхто так не перешкоджає здійснен-ню індійської автономії, як ті, хто проповідує бойкот парла-ментської комісії, що відря-джується до Індії. Така зухва-ла заява обертає просто в глу-зування глединок красномовні фрази Незалежної Партії Пра-ці. В дійсності нині існує єдин-ий імперіалістичний блок Незалежної Партії Праці, Пар-тії Праці, лібералів і консерва-тистів, що має за мету повним обманом утримати індійський нарід у підлеглості британ-ського імперіалізму.

Дж. Морфі.

ТОВАРИСТВО ВЗАЄМОДО-ПОМОГИ НА УКРАЇНІ.

Вже майже 6 років на Укра-їні працюють селянські товари-ства взаємодопомоги. Вони у-творилися у 1921-22 році, себ-то в час найкривавішого стано-вища України. Але за 6 років свого існування, а особливо за останні 2 роки вони вирости, економічно зміцнилися і стачи дійсно масовою громадсько-господарською організацією взаємодопомоги та допомоги бідніщому і середньому селянству. Майже в кожному селі, де є сільрада, утворено таке товариство. Всіх то-варств на Україні є: сільських — 10,607 і районних — 527.

Для збільшення економічної бази товариств держава й зем-громади наділили їх землею: понад 103,000 дес. землі є у їх користуванні. Ці товариства придали самі до 250 тракто-рів та молотарок до них, а та-кож 6,000 сільсько-господар-ських машин. Вони по всій Україні експлуатують до 1,000 різних сільсько-господарських підприємств. Вони почали та-кож утворювати насіннові й харчові запаси. Досі вже за-сипано 1,712 гмазів.

27 ЦУКРОВАРЕНЬ ЗАКІНЧИ-ЛО СВОЄ ВИРОБНИЦТВО.

За відомостями Управління уповноваженого Цукротресту на Україні 27 цукроварень за-кінчило вже своє виробництво. Більшість цукроварень має за-кінчити своє виробництво на-прикінці грудня і тільки неве-лика кількість у першій поло-вині січня.

На Україні працює зараз по-вною ходом 10 рафінарень, що виробили до половини грудня 1927 р. 922 тисяч сотнарів ра-фінаду.

ГРІМ УБИВ ВІСІМ ОСІБ.

БОГОТА, Колумбія, 1. лю-того. — Блискавка убила сьо-годні в Ебате вісім осіб.